

Styrelsen	2024-04-17
Handling nr	9.6
Handläggare	Mattias Brandt
Daterad	2024-04-08
Reviderad	

**Till
Styrelsen för Västtrafik AB**

Rekommendation för beslut om allmän trafikplikt Upphandling Trafik 2026 Orust Tjörn Stråklinjer

I enlighet med Lag (2010:1065) om kollektivtrafik ska ett avtal om allmän trafik som ingås av en Regional kollektivtrafikmyndighet, eller av den till vilken befogenheter överlämnats, grunda sig på ett beslut om allmän trafikplikt. Kollektivtrafiknämnden har gett Västtrafik befogenheter att upphandla och teckna avtal om allmän trafik. Som underlag för beslut om allmän trafikplikt önskar kollektivtrafiknämnden Västtrafiks rekommendation avseende den trafik som Västtrafik avser upphandla.

Bifogad **Rekommendation för beslut om allmän trafikplikt** är underlag för kollektivtrafiknämnden i Västra Götalands beslut om allmän trafikplikt för Västtrafiks upphandling Trafik 2026 Orust Tjörn Stråklinjer

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med anledning av ovanstående föreslås styrelsen besluta

- att godkänna redovisad rekommendation till beslut för allmän trafikplikt, samt
- att översända rekommendationen till infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden för fastställelse.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Camilla Holtet

Rekommendation för beslut om allmän trafikplikt Upphandling Trafik 2026 Orust, Tjörn, Stråklinjer

2024-04-17

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	4
Beskrivning av nuvarande trafik och resandet.....	4
Orust.....	4
Tjörn och Stenungsund Express	5
Framtida trafik	7
Förutsättningar för framtida trafik	8
Drivmedel	8
Finansiering och resurskonsekvenser av beslutet	9
Resultat av genomförda samråd inför upphandling	9
Västtrafiks rekommendation.....	9
Sammanfattning	9

Bakgrund

Västtrafik förannonserade 2023-06-29 att man hade för avsikt att under 2024 upphandla kollektivtrafik inom Västra Götalandsregionen som omfattas av lag (2010:1065) om kollektivtrafik. Västtrafiks styrelse beslutade i december 2023 att under 2024 genomföra upphandlingar enligt föreslagen plan. De kommande trafikavtalen planeras att ha trafikstart i juni 2026 och omfattar busstrafik inom Orust och Tjörns kommuner samt stråklinjetrafik mellan Stenungsund och Göteborg.

Enligt Kollektivtrafiklagen ska den regionala kollektivtrafikmyndighet (RKM) fatta beslut om allmän trafikplikt. Innan beslut om allmän trafikplikt kan fattas ska myndigheten samråda med kollektivtrafikföretag för att ta reda på om det finns intresse av att utföra trafiken i kommersiell regi. Trafiken ska i sådana fall inte upphandlas. RKM i Västra Götaland har överlämnat befogenheten att samråda med kollektivtrafikföretagen samt att upphandla trafiken till Västtrafik AB. Västtrafik har genomfört samråd inför upphandling (SIU) under februari 2024. Beslutet om allmän trafikplikt avser linjetrafiken inom de aktuella avtalen. I samband med upphandlingen av linjetrafiken kommer även öppen skollinjetrafik att upphandlas på uppdrag av Tjörns kommun.

Beskrivning av nuvarande trafik och resandet

Västtrafik önskar att infrastruktur- och kollektivtrafiknämndens beslut om allmän trafikplikt ska omfatta trafik inom de områden som funnits beskrivna i förannonseringen och som har avhandlats under samråden.

Den trafik som ska upphandlas ingår idag i de två avtalen Orust (6282) och Tjörn (6283) och omfattar linjetrafik med buss i Orust och Tjörns kommun samt stråklinjetrafik till och från Göteborg, Uddevalla och Stenungsund.

Trafiken är till sin karaktär främst ämnad för att tillgodose resenärernas dagliga behov av utbildnings- och arbetsresor samt annat vardagsresande inom respektive kommun samt in- och utpendling till större tätorter, inklusive Göteborg.

Orust

Dagens trafikavtal innehas av Bivab. Inom avtalet Orust genomfördes 2023 ca 500 000 resor. Trafikvolymen 2023 uppgick till ca 1,5 miljoner tidtabellskilometer, ca 34 000 tidtabellstimmar och ca 20 fordon.

Dagens avtal innefattar linjerna:

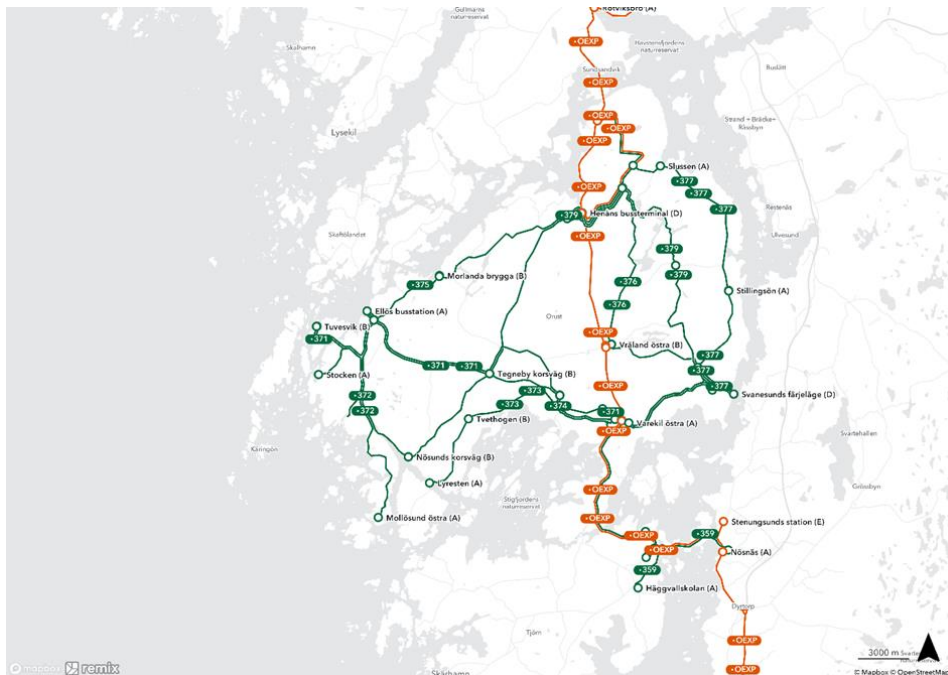
- OEXP Stenungsund-Henån-Uddevalla
- 359 Varekil-Myggen-Höviksnäs-Stenungsund
- 371 Varekil-Ellös-Tuvesvik
- 372 Tuvesvik-Nösund-Henån
- 373 Lyresten-Varekil
- 374 Ellös-Varekil
- 375 Henån-Ellös-Mollösund

376 Svanesund-Vräländ-Torp-Henån

377 Henån-Torp-Slussen-Varekil

378 Ströms korsväg – Höggerödsvägen – Gåre torg

379 Henån-Torp-Myckleby-Svanesund

Dagens linjenät

Störst resande har Orust Express (Stenungsund-Henån-Uddevalla) som står för ca 65% av resandet inom avtalet. Resterande linjer delar förhållandevis jämnt på det övriga resandet, med undantag för några linjer som är att betrakta som lågfrekventa, till exempel linje 373 och 378.

Många av linjerna i trafikavtalet används i stor utsträckning för skoltrafik. Totalt sett är det ca 40% skolresor i trafikavtalet.

Tjörn och Stenungsund Express

Dagens trafikavtal innehåller av Bivab. Inom avtalet genomfördes 2023 ca 1 900 000 resor, varav den öppna skoltrafiken omfattar ca 100 000 resor.

Trafikvolymen 2023 uppgick till ca 3,1 miljoner tidtabellskilometer, ca 63 000 tidtabellstimmar och ca 60 fordon.

Dagens avtal innefattar linjerna:

TEXP Skärhamn-Stenungsund-Göteborg

SNUX Stenungsund-Göteborg

352 Häggvalle damm-Habborsby-Vallhamn

353 Skärhamn-Källekärr-Nösås

354 Häggvall-Berga-Häggvall
355 Bleket-Rönnäng-Myggenäs-Kungälv
356 Klädesholmen-Tolleby-Kållekärr
357 Björholmen-Kållekärr-Häggvalle damm
358 Askerön-Myggenäs skola-Häggvallskolan
Närbuss Tjörn
364 (anrop) Berga-Hjälteby-Furusäter-Häggvalle damm
366 (anrop) Djupvik-Olsby-Budalen-Sibräcka-Kållekärr
367 (anrop) Röra-Kyrkesund-Björholmen-Kållekärr
951 Halsbäck-Långekärr
952 Kärrslätt-Valsäng-Långekärr
953 Dyreby-Säby-Kållekärrs skol
954 Budalen-Lirås-Kåtorp-Kållekärr
955 Häggvallskolan-Valla kyrka-Kål
956 Furusäter-Hjälteby-Häggvallsko
957 Häggvallskolan-Lerdal
958 Häggvallskolan-Valsäng
959 Häggvallskolan-Säckeback
960 Häggvallskolan-Skärhamn
961 Budalen-Hoga-Bö-Skärhamns skol
962 Fagerfjäll-Blekets
963 Aröd-Stockevik-Skärhamns skola
964 Tollebyvägen-Åkervik-Rönnängsk
965 Skärhamn-Rönnängskol-Bleketsko
966 Kållekärr-Hoga-Bleketskolan
967 Siröd-Skärhamn-Bleketskolan
968 Rönnäng-Bäcke vik-Bleketskolan
969 Häggvall-Hoga-Kållekärrs skola

Dagens linjenät

Störst resande har Stenungsund Express (Stenungsund-Göteborg) som står för ca 65% av resandet inom avtalet. Det är också mycket resande på Tjörn Express (Skärhamn-Stenungsund-Göteborg), andelen av det totala resandet är ca 20%. Resterande linjer delar på det övriga resandet. Några linjer är att betrakta som lågfrekventa, till exempel linje 352 och 354.

Inom avtalet finns också närbuss som står för ca 5 000 resor/år, samt viss anropstyrd trafik.

19 av linjerna i dagens trafikavtal utgörs av skollinjetrafik som är öppen för allmänheten. Andelen resor som görs med skolkort varierar stort mellan de olika, från ca 95% resor med skolkort på linje 353, till ca 20% på Stenungsundsexpressen. Totalt sett är det ca 25% skolresor inom hela trafikavtalet.

Framtida trafik

Den framtida trafiken avses att upphandlas i två trafikåtagande, där det ena omfattar trafiken på Orust och Tjörn och det andra omfattar Stråklinje 321 (tidigare Stenungsund Express) mellan Stenungsund och Göteborg. Den framtida trafiken utgår från de förstudier som Västrafik gjort för Orust och Tjörn.

Kommande avtal för Orust och Tjörn omfattar landsbygdslinjer inom Orust och Tjörns kommuner samt stråklinjer till/från Stenungsund, Uddevalla och Göteborg. Kommande avtal omfattar även öppen skollinjetrafik och närbuss i Tjörns kommun.

Produktionsvolymen för linjetrafiken beräknas till cirka 3 000 000 tidtabellskilometer. Den öppna skoltrafiken beräknas till cirka 175 000 tidtabellskilometer. Linjetrafiken

beräknas omfatta ca 68 000 tidtabellstimmar. Skoltrafiken beräknas omfatta ca 20 000 uppdragstimmar. Totalt antal fordon ca 60st (inklusive förstärkningsreserver).

Kommande avtal för Stråklinje 321 omfattar stråklinje 321 till/från Stenungsund och Göteborg (motsvarande dagens Stenungsund Express).

Produktionsvolymen för linjetrafiken beräknas till cirka 1 800 000 tidtabellskilometer och ca 33 000 tidtabellstimmar. Totalt antal fordon ca 14st (inklusive förstärkningsreserver).

Förutsättningar för framtida trafik

Västtrafik söker nu trafikplikt för Orust och Tjörn samt Stråklinje 321 och uppdraget kommer att utformas och paketeras i enlighet med Trafikförsörjningsprogram för 2021 - 2025. I Trafikförsörjningsprogrammet ingår också nedan beslutade strategier och fokusområden för genomförande:

- Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken
- Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor
- Målbild Tåg 2035
- Landsbygdsutredningen.

samt

- Västtrafiks riktlinjer för trafikering
- Västtrafiks riktlinjer för fordon

Drivmedel

Rekommendationerna för val av drivmedel är baserade på Västtrafiks riktlinjer för bussar, Västtrafiks miljöplan samt Västra Götalandsregionens miljö- och klimatstrategi.

Drivmedelskraven följer den uppdaterade miljö- och klimatstrategin. I upphandlingen kommer ca 10 fordon att kravställas med eldrift och resterande ca 60 fordon kommer att kravställas med valfritt fossilfritt drivmedel (fordon för teknisk reserv tillkommer). De fordon som kravställs med eldrift är de mindre landsbygdsbussarna, där de bedöms finnas ett tillräckligt antal potentiella leverantörer av busstypen. För de övriga fordonen är bedömningen att det inte finns ett tillräckligt antal potentiella leverantörer för att kunna kravställa dessa med el.

Omställning till elbussar påverkar fordonskostnaderna och innebär även kostnader för trafikföretagen i samband med investeringar i laddinfrastruktur på depå. Detta kompenseras delvis genom en lägre driftskostnad på elfordonen. I denna upphandling är dock andelen elbussar förhållandevis låg varför detta inte bedöms vara alltför kostnadsdrivande.

Västtrafik avser inte att villkora eller anvisa någon depå för någon del av trafiken inom avtalen.

Finansiering och resurskonsekvenser av beslutet

Västtrafik beräknar att de satsningar som görs ryms inom Västtrafiks långtidsprognos. I Västtrafiks långtidsprognos har kostnadsökningar för miljöomställning beräknats kompenseras genom positiva upphandlingseffekter. Det allmänna världsläget är dock osäkert med konflikter som kan påverka priser på råvaror, komponenter och transporter. Dessa osäkerhetsfaktorer samt ett generellt högt ränteläge kan göra det svårt för vissa trafikföretag att lägga anbud, vilket kan ha påverkan på anbudspriserna.

Resultat av genomförda samråd inför upphandling

Inför upphandling undersöks om intresse finns hos trafikföretagen att bedriva kommersiell trafik. Detta sker genom samråd inför upphandling (SIU).

Västtrafik bjöd under våren 2024 in trafikföretag att delta på SIU. Tio trafikföretag anmälde sitt intresse att delta på det gemensamma samrådet som genomfördes 1 februari 2024. Samtliga anmälda trafikföretag deltog samt en representant från infrastruktur- och kollektivtrafikmyndigheten.

Trafikföretagen gavs också möjlighet att anmäla sig till enskilda samråd. Fem trafikföretag önskade ha enskilda samråd, vilka genomfördes 20, 21 och 22 februari.

Vid samråden ställdes frågan till trafikföretagen om de ansåg att någon del av den aktuella trafiken skulle kunna utföras helt på kommersiell grund.

Inget trafikföretag framförde att hela eller delar av trafiken skulle kunna vara intressanta att köra kommersiellt i egen regi. Inget annat intresse av att bedriva trafiken kommersiellt har anmälts till Västtrafik eller infrastruktur- och kollektivtrafikmyndigheten.

Västtrafiks rekommendation

Med åberopande av vad ovan anförts avseende

- trafikens syfte, vilket överensstämmer med trafikförsörjningsprogrammets mål och strategier,
- att inget intresse visats för att utföra trafiken i kommersiell regi
- att inget önskemål om att undanta trafik från trafikpliktsbeslut har framförts

rekommenderar Västtrafik Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden i Västra Götaland att fatta beslut om allmän trafikplikt för den ovan beskrivna trafiken.

Trafikpliktsbesluten utgår i princip från nuvarande trafik, men omfattar möjlighet till utökad och förändrad trafik på längre sikt, i enlighet med regionala kollektivtrafiknämndens trafikförsörjningsprogram.

Sammanfattning

- Trafiken inom Orust och Tjörn, samt Stråklinje 321 beräknas omfatta ca 85 fordon (inklusive förstärkningsreserv och teknisk reserv) och ca 5 miljoner tidtabellskilometer.

- Trafiken ska upphandlas och utformas i enlighet med trafikförsörjningsprogrammet för 2021 - 2025, beslutade strategier och riktlinjer.
- Drivmedelskraven är i enlighet med miljö- och klimatstrategin och antalet potentiella fordonsleverantörer har beaktats.
- I Västtrafiks långtidsprognos har kostnadsökningar för miljöomställning beräknats kompenseras genom positiva upphandlingseffekter. Det osäkra världsläget kan dock komma att påverka anbudspriserna.
- Inget trafikföretag har anmält intresse att köra hela eller delar av trafiken kommersiellt i egen regi.
- Västtrafik rekommenderar infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden att fatta beslut om trafikplikt för den ovan beskrivna trafiken.

//